

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

22/7345-3

19. januar 2023

Norges forskningsråd (NFR) – justert tildelingsbrev 2023

1. Innledning	1
2. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon	2
3. Budsjetttildelinger og fullmakter for 2023	7
4. Felles post for virksomhetskostnader	13
5. Rapportering	15
6. Planlagte styringsmøter	15
7. Tildeling	16

1. Innledning

Vi viser til Prop. 1 S (2022–2023) for Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) og Innst. 12 S (2022–2023) fra utdannings- og forskningskomiteen, og meddeler med dette Stortingets budsjettvedtak og departementets styringssignaler for Norges forskningsråd i 2023.

Gjennom dette tildelingsbrevet gir NFD rammer og føringer til Forskningsrådet for forvaltning av midler over kap. 920 post 50 og post 51.

Ansvar for maritim forskning ble flyttet fra næringsministerens til fiskeri- og havministerens portefølje gjennom stortingsvedtak av 17. juni 2022, jf. Innst. 450 S (2021–2022) og Prop. 115 S (2021–2022). Denne fordelingen videreføres i 2023. Bevilgningen til maritim forskning er derfor flyttet fra post 50 til post 51.

NFD viser for øvrig til tildelingsbrev til Forskningsrådet fra Kunnskapsdepartementet (KD) som etatsstyrende departement. I brevet omtales også oppgaver som Forskningsrådet skal ivareta for NFD i 2023.

For 2023 ber departementet om at innretningen av Forskningsrådets budsjett og aktivitetsnivå drøftes med departementet på et tidlig tidspunkt.

2. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon

Forskningsrådet har fem mål:

- Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet
- Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet
- Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer
- Mål 4 Et velfungerende forskningssystem
- Mål 5 God rådgivning

Vi viser til KDs tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere omtale av mål, strategiske områder og annen styringsinformasjon.

Sektorpolitiske prioriteringer

Nærings- og fiskeridepartementets overordnede mål er størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi innenfor bærekraftige rammer. Dette innebærer økt verdiskaping med mindre samlet miljøbelastning, i tråd med FNs bærekraftsmål og innenfor økosystemets tålegrenser. Regjeringen har høye ambisjoner og vil føre en aktiv næringspolitikk der private bedrifter og det offentlige spiller på lag for å akselerere det grønne skiftet. I næringspolitikken vil vi bidra til grønn omstilling i næringslivet for å nå målet om å redusere klimagassutslippene med 55 prosent innen 2030. Vi vil øke investeringene på fastlandet, skape flere lønnsomme og innovative jobber over hele landet og øke eksporten utenom olje og gass med minst 50 prosent innen 2030.

I fiskeri- og havpolitikken vil vi sikre nasjonal råderett over fiskeressursene, og forvalte dem til det beste for dagens og framtidige generasjoner. Norge skal være den ledende havbruksnasjonen og utvikle nye næringer, satse på grønn skipsfart, sikkerhet, miljøvennlig utvikling av havner og farleder.

Departementets underliggende og tilknyttede virksomheter forventes å bidra aktivt for å nå disse målene.

Kvaliteten i forskning og høyere utdanning er avgjørende for hvor godt Norge lykkes med å utvikle og ta i bruk ny kunnskap, som igjen legger grunnlaget for å skape verdier og løse samfunnsutfordringer. Regjeringen vil derfor tilrettelegge for å styrke norsk forskning, både i offentlig regi og i næringslivet. Satsingen på virkemidler for å øke forskningsbasert omstilling og innovasjon i næringslivet videreføres. For å spisse innsatsen ytterligere innføres et hovedprinsipp om at prosjekter som mottar støtte gjennom det næringsrettede virkemiddelapparatet skal ha en plass på veien mot omstillingsmålet for 2030 og at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050. Forskningsrådet skal mobilisere gode prosjekter som

bidrar til grønn omstilling og/eller andre viktige formål, bl.a. relatert til områdene som er pekt ut i regjeringens veikart for et grønt industriløft.

NFD forventer at Forskningsrådet har stor oppmerksomhet om klima og miljø, herunder miljøteknologi og bærekraftige løsninger. I tilfeller der to prosjekter er like gode, bør prosjektet som er mest bærekraftig med hensyn til effekter på klima, miljø og samfunn, prioriteres.

Forskningsrådet skal styrke innsatsen og koordinere det tverrgående arbeidet innenfor sirkulærøkonomi med utgangspunkt i virkemiddelaktørens samarbeidsavtale om grønn vekst.

Den overordnede målsettingen for NFDs tilskudd til Forskningsrådet er å bidra til størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi innenfor bærekraftige rammer. Bevilgningen fra NFD retter seg derfor i hovedsak mot Forskningsrådets mål 2 om økt verdiskaping i næringslivet. Forskningsrådet skal finansiere forskningsaktiviteter som ellers ikke ville ha blitt utført, og som øker den samlede verdiskapingen i norsk økonomi på kort og/eller lang sikt. Dette inkluderer også et ansvar for å stimulere til forskning og innovasjon i mindre forskningsintensive bransjer.

Næringslivet investerer i forskning når de forventer at det skal være lønnsomt for dem og fordi lønnsomheten i prosjektet forsvarer risikoen. Det er selskapene selv som er best i stand til å vurdere egen risiko og lønnsomhet i et forskningsprosjekt. Støtte fra Forskningsrådet påvirker lønnsomheten og risikoen i et prosjekt og kan endre hvilke prosjekter næringslivet velger å gjennomføre. Forskningsrådet bidrar til større verdiskaping når støtten medfører at samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter blir prioritert, på tross av at det ville vært mer lønnsomt for bedriften å prioritere andre prosjekter. Denne typen prosjekter har gjerne store positive gevinster for andre enn de som finansierer og gjennomfører prosjektet. For at forskningsinnsatsen skal bidra til å øke den samlede verdiskapingen, er det derfor sentralt at forskningen som finansieres, skaper verdier for flere enn dem som utfører forskningen.

NFDs tilskudd retter seg også mot Forskningsrådets mål om å møte store samfunnsutfordringer innenfor det strategiske området Hav, jf. mål 3 over. Tilskuddet vil også kunne bidra til oppnåelse av Forskningsrådets øvrige mål.

Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet

Departementets tildeling innenfor mål 2 om økt verdiskaping i næringslivet rettes inn mot tre strategiske områder:

- *Økt konkurranseevne i nytt og eksisterende næringsliv*

Forskningsrådet skal utløse forskningsbasert innovasjon som gir økt konkurranseevne i næringslivet. Forskningsrådet skal utløse økt FoU-innsats i bedriftene og økt kvalitet i prosjektene. Målet er uavhengig av bedriftenes størrelse, alder, næring og geografi.

- *Styrket evne til omstilling i norsk økonomi*

Forskningsrådet skal identifisere, bygge opp kunnskap og legge til rette for utvikling av forskningsmiljøer på områder som er viktige for omstilling i økonomien. Målet omfatter forskning som ikke nødvendigvis har umiddelbar anvendelse i dagens marked.

- *Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv*

Forskningsrådet skal fremme samspill og kunnskapsoverføring mellom offentlig finansierte forskningsinstitusjoner og næringsliv som skal føre til økt verdiskaping i norsk økonomi. Forskningsrådets virksomhet skal gi økt næringsrelevant kompetanse i FoU-miljøene og økt FoU-kompetanse i næringslivet. Forskningsrådet skal også bidra til at forskning ved offentlig finansierte institusjoner kommer til bedre utnyttelse i næringslivet, blant annet gjennom kommersialisering av forskningsresultater.

Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer - Hav

Under mål 3 om å møte store samfunnsutfordringer skal Forskningsrådet innenfor det strategiske området *Hav* bidra til kunnskaps- og teknologiutvikling for forvaltning av økosystemer og ressurser i havområdene for å sikre et rent og rikt hav og produksjon av sunn og trygg sjømat. Sammen med en fortsatt satsing på forskning for de havbaserte næringene: fiskeri, havbruk, petroleum, maritim, fornybar energi og også nye næringer, vil dette kunne gi økt verdiskaping. Forskningsrådet skal arbeide for bedre kunnskap, samspill og kompetanseoverføring innen og mellom de ulike havnæringene, og økt nyttiggjøring av internasjonalt samarbeid.

Særlige prioriteringer 2023

Grønn plattform

Grønn plattform videreføres for en ny treårsperiode, og Forskningsrådet skal prioritere samarbeidet med Innovasjon Norge og Siva om videreutvikling av plattformen, i dialog med Enova.

Virkemiddelapparatet 2.0

Forskningsrådet skal fortsette å bidra i arbeidet med å videreutvikle det næringsrettede virkemiddelapparatet i samarbeid med de andre næringsrettede virkemiddelaktørene.

Virkemiddelapparatet 2.0 skal utvikle seg i tråd med prinsippene om at det skal være én vei inn for brukerne gjennom mer helhetlige brukerreiser på tvers av virkemiddelapparatet for næringslivet. Videre skal virkemiddelaktørene styrke koordinering og samarbeid på tvers for å utnytte porteføljen av tilbudet mer helhetlig, herunder koordinere innsatsen for grønn omstilling i tråd med foreslått samarbeidsmodell.

Konkretisering av arbeidet med Virkemiddelapparatet 2.0 i 2023, herunder fastsettelse av fremdriftsplan, skal fastsettes i dialog med NFD, som koordinerer med berørte departementer, etter en samlet vurdering av innspillet til Virkemiddelapparatet 2.0.

En vei inn

Regjeringen har en ambisjon om å bedre brukervennligheten i det næringsrettede virkemiddelapparatet slik at bedriftene opplever at det er «én vei inn». Departementet

forventer at Forskningsrådet viderefører arbeidet med å tilpasse sine tjenester for å øke brukervennligheten. Dette inkluderer å fortsette samarbeidet med Innovasjon Norge om en felles digital inngang til det næringsrettede virkemiddelapparatet.

Utvikling av samarbeidsmodell

Forskningsrådet skal sammen med Innovasjon Norge, Siva, Doga og Eksfin videreføre arbeidet med utvikling og testing av en samarbeidsform på tvers av aktørene for å kunne utvikle en koordinert innsats i arbeidet med grønn omstilling. Samarbeidet skal bidra til å styrke virkemiddelapparatets rolle som aktiv tilrettelegger for bedriftene, og bidra til raskere igangsetting, utvikling, innovasjon og kommersialisering av lønnsom grønn omstilling. Samarbeidet skal videreutvikle modellen aktørene har skissert i innspill til Virkemiddelapparatet 2.0. Målet skal være økt effekt for brukerne. Både gjennom reformen «Hele Norge eksporterer» og Grønt industriløft er havvind pekt på som en stor mulighet for Norge. I innspillet til Virkemiddelapparatet 2.0 er havvind derfor trukket frem som et eksempel på en næring å begynne med i piloten. Ved å teste ut modellen på en næring, for eksempel havvind, kan dette legge grunnlag for en evt. videre utvidelse av modellen. Prosjekter innenfor næringen som velges skal vurderes mot de samme kriteriene som tilsvarende prosjekter innenfor andre næringer, og arbeidet medfører ikke øremerkede midler til prosjekter som faller inn under piloten.

Virkemiddelaktørene bes om å komme tilbake til NFD med et oppdatert forslag til fremdriftsplan, herunder forslag til videre dialog med departementene, innen 28. februar 2023.

Grønn prosjektklassifisering og rapportering

Vi viser til brev fra NFD av 1. oktober 2022 med oppdrag om grønn prosjektklassifisering og grønn rapportering, og mottatt skisse til løsning fra virkemiddelaktørene (Innovasjon Norge, Forskningsrådet, Enova, Siva, Eksfin og Doga) av 1. desember 2022. Virkemiddelaktørene skal i 2023 jobbe videre med oppdragene om grønn prosjektklassifisering og grønn rapportering. Arbeidet skal dra nytte av eksisterende samarbeid for grønn vekst i virkemiddelapparatet.

I tråd med tidsplan i omforent skisse til løsning fra virkemiddelaktørene av 1. desember 2022, ber departementet om at virkemiddelaktørene jobber videre med utvikling av løsningen i 2023 for implementering og oppstart 1. januar 2024. Det legges til grunn at arbeidet innebærer klassifisering og rapportering av prosjektenes potensielle innvirkning på klima og miljø.¹ Virkemiddelaktørene bes om å komme tilbake til NFD med et (felles) anslag for kostnader til utvikling og implementering, samlet og per virkemiddelaktør, innen 28. februar 2023.

Virkemiddelaktørene bes om å jobbe videre med en løsning hvor de seks miljøområdene som er basert på miljømålene i EUs taksonomi, ikke håndteres som gjensidig utelukkende kategorier. Departementet forventer med dette at prosjekter vil registreres («tagges») på

¹ Dvs. den potensielle miljøeffekten av prosjektene – ikke reelle, kvantifiserbare effekter

flere enn ett miljøområde (ett primært miljøområde, og ett eller flere sekundære). Det bør vurderes om også andre næringsrettede virkemidler kan omfattes, herunder Kompetanse- og samarbeidsprosjekter (KSP) og Skattefunn.

Arbeidet med grønn prosjektklassifisering og rapportering vil kreve utvikling over tid. Departementet ber om en vurdering av hvordan klassifiseringen på sikt kan inkludere «Do no significant harm»-prinsippet. Videre er det en forventning at man på sikt kan rapportere på potensialet for utslippskutt der det er mulig, i prosjekter med klima- og miljøinnhold.

Virkemiddelaktørene bes i arbeidet å se hen til behovet for å begrense rapporteringsbyrden for bedrifter og andre støttemottakere. NFD ber om konkrete forslag om hvordan dette kan følges opp slik at den samlede administrative byrden reduseres for bedriftene. Vi ber om at virkemiddelaktørene foreslår en frist for en slik vurdering innen 31. januar 2023.

Andre aktører kan inkluderes i arbeidet dersom det er relevant. Virksomhetene skal ha tett dialog med NFD, som koordinerer med relevante departementer – herunder KD som etatsstyrer av Forskningsrådet og KLD som eier av Enova, underveis i arbeidet. Virkemiddelaktørene bes komme med et forslag til hvordan denne dialogen bør innrettes innen 31. januar 2023.

Fiskeri-, hav- og havbrukspolitikk

I fiskeri-, hav- og havbrukspolitikken er hovedprioriteringene for 2023 å fremme kunnskapsbaserte, bærekraftige akvatiske matsystem, styrke kunnskapsgrunnlaget for sameksistens mellom havnæringene og styrke arbeidet med å utvikle mer bærekraftig fôr for havbruks- og landbruksnæringen. Norge skal satse på grønn skipsfart, sikkerhet, miljøvennlig utvikling av havner og farleder. Forskningsrådet forventes å bidra aktivt for å nå disse målene.

Samfunnsoppdrag om bærekraftig fôr

I den nye Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning lanserte regjeringen et samfunnsoppdrag om bærekraftig fôr, med mål om at alt fôr til oppdrettsfisk og husdyr skal komme fra bærekraftige kilder og bidra til å redusere klimagassutslippene fra matsystemene. Forskningsrådet skal bidra i arbeidet med å utvikle samfunnsoppdrag som nasjonalt virkemiddel, jf. føringer i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev til Forskningsrådet for 2023. For å sikre et godt kunnskapsgrunnlag og god innretting av samfunnsoppdraget i implementeringsfasen, kan det være behov for å lyse ut utredninger og/eller kunnskapsoppsummeringer. Eventuelle kostnader knyttet til dette må finansieres innenfor departementets bevilgning til Forskningsrådet. Det vises til tilsvarende føringer i tildelingsbrevet fra LMD.

Produksjon av vaksiner og legemidler

Forskningsrådet bes i samarbeid med Innovasjon Norge og Siva om å vurdere mulige tilnærminger, innrettinger og tiltak for å følge opp Hurdalsplattformens punkter om tilrettelegging av produksjon av kritisk viktige legemidler i Norge, som vaksiner og biologiske legemidler og råstoff til legemidler, herunder også evt. etablering av et nasjonalt senter for

utvikling og produksjon av vaksiner og biologiske legemidler. Departementet vil komme tilbake til Forskningsrådet med en mer detaljert bestilling. Vi ber om at Forskningsrådet vurderer kostnadene ved å utføre oppdraget og melder tilbake til departementet innen utgangen av februar 2023. I forkant av dette bør det være egen dialog om utforming av leveransen.

Styringsinformasjon

Når det gjelder omtale av styringsinformasjon for de fem målene, viser vi til KDs tildelingsbrev som etatstyrer, punkt 3 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd.

Styringsinformasjon for de sektorpolitiske prioriteringene fremgår i struktur og forventninger til rapporteringen i vedlegg til årsrapporten (departementsvise rapporter). Vi viser til punkt 5 Rapportering i dette tildelingsbrevet for presisering av hvilke sektorpolitiske prioriteringer NFD forventer at Forskningsrådet skal rapportere på.

3. Budsjetttildelinger og fullmakter for 2023

For Forskningsrådet er det fattet budsjettvedtak på kap. 920 post 50 og 51 (tall i 1000 kr):

Kap. 920 Norges forskningsråd		(i 1000 kroner)
Post	Betegnelse	Bevilgning
Post 50	Tilskudd til næringsrettet forskning	1 563 755
Post 51	Tilskudd til marin og maritim forskning	590 900
Sum		2 154 655

NFDs samlede bevilgning til Forskningsrådet er i 2023 er 2,15 mrd. kroner. Sammenlignet med saldert budsjett 2022 er det en reduksjon på 51,63 mill. kroner på post 50 og en reduksjon på 16,96 mill. kroner på post 51 når det justeres for flytting av bevilgningen til maritim forskning. Reduksjonen fra saldert budsjett 2022 for post 50 skyldes blant annet at den første treårige satsingen på Grønn plattform i perioden 2020-2022 utgår. Bevilgningen for 2023 inkluderer midler til en ny utlysningrunde under Grønn plattform, men med et lavere beløp enn tidligere. Deler av den nye utlysningen må finansieres gjennom omdisponering av midler.

Tilskuddet betales ut to ganger i året (tentativt januar og august). Forskningsrådet kan omdisponere midler mellom interne budsjettformål og ordninger hvis dette vurderes å gi høyere måloppnåelse. Større endringer må forelegges departementet. Det vises også til omtale under «Fullmakt til midlertidig omdisponering».

NFD vil i løpet av 2023 ha en videre dialog med Forskningsrådet om håndteringen av kommende negative avsetninger på kap. 920 post 50, jf. prognoser fra Forskningsrådet.

Kap. 920 Post 50 Tilskudd til næringsrettet forskning

For å bidra til mål om økt verdiskaping i næringslivet fordeles tilskuddet over kap. 920 post 50 på følgende strategiske områder:

(i 1 000 kroner)

Post 50 – fordeling på strategisk område	Beløp
1. Økt konkurranseevne i nytt og eksisterende næringsliv og styrket evne til omstilling i norsk økonomi	904 214
2. Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv	657 242
3. Andre tiltak	2 299
Sum	1 563 755

1. Økt konkurranseevne i nytt og eksisterende næringsliv og styrket evne til omstilling i norsk økonomi.

Det settes av om lag 904,2 mill. kroner til det strategiske området i 2023. For å øke konkurranseevnen og styrke evnen til langsiktig omstilling i norsk økonomi prioriterer regjeringen satsingen på virkemidler som skal fremme forskningsdrevet innovasjon og omstilling i både etablert og nytt næringsliv. Innovasjonsprosjekter i næringslivet (IPN) er det viktigste virkemiddelet for å oppnå dette, og departementet ber Forskningsrådet prioritere midler til dette også i 2023. Regjeringen forutsetter at minst 300 millioner kroner av midlene til IPN blir satt av til prosjekter som har en plass på veien mot lavutslippssamfunnet.

Grønn plattform

Det settes av 205 mill. kroner til Grønn plattform i 2023. Av disse midlene går 112,5 mill. kroner til de treårige prosjektene som fikk tilsagn i 2022, mens det settes av 92,5 mill. kroner for 2023 til en ny utlysning. I 2022 ble 58 mill. kroner til Grønn plattform tatt fra Forskningsrådets avsetninger. Forskningsrådet må omdisponere totalt 63,4 mill. kroner innenfor rammen på kap. 920 post 50 til delvis inndekning av disse midlene og til delvis inndekning av midler til den nye utlysningen i 2023.

Grønn plattform har som formål å skape et samfunnsøkonomisk lønnsomt og bærekraftig næringsliv som bidrar til grønn omstilling. Målgruppen for ordningen er bedrifter og forskningsinstitutter. Grønn plattform skal ha brede utlysninger for å bidra til konkurranse om midlene. Et konsortium skal stå bak hovedprosjektet, og både bedrifter og institutter kan være konsortieledere. Midlene skal bidra til etablering av konsortier og støtte til store prosjekter. Prosjektene skal dekke hele løpet fra forskning, kommersialisering, skalering og til markedsintroduksjon. Vektingen av de forskjellige elementene kan være ulik i de forskjellige prosjektene. Grønn plattform skal bygge på etablerte ordninger med veldefinerte

kriterier for støtte, men kan avvike fra disse i tilfeller hvor det kan bidra til økt måloppnåelse og så sant ordningen forvaltes innenfor rammene av statsstøttereguleringen og annet relevant regelverk. I disse tilfellene skal dette tas opp med departementet i forkant.

Forskningsrådet skal prioritere arbeidet med å videreutvikle Grønn plattform i tett samarbeid med Innovasjon Norge og Siva. Samarbeidet inkluderer også kontakt med Enova.

Internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid

Forskningsrådet skal videreføre sitt bilaterale og multilaterale arbeid internasjonalt.

Regjeringen forventer at Forskningsrådet bidrar til at norske fagmiljøer deltar aktivt i samarbeidet knyttet til EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, og støtter opp om norske fagmiljøers ambisjoner om å være ledende på den europeiske konkurransearenaen innenfor aktuelle områder.

Mobilisering og støtte til deltakelse i Horisont Europa krever et tett og godt samarbeid mellom Forskningsrådet og Innovasjon Norge. Departementet forutsetter at dette samarbeidet fortsetter i 2023 innenfor tilgjengelige rammer, både nasjonalt og i Brussel. Nærings- og fiskeridepartementet forutsetter videre at Forskningsrådet og Innovasjon Norge fortsetter arbeidet med å videreutvikle det nasjonale støtteapparatet for Horisont Europa, i tråd med forventningene og tiltakene i strategien for norsk deltakelse i Horisont Europa og Det europeiske forskningsområdet. Som det fremgår av KDs Prop. 1 S (2022-2023) settes rammen for Retur-EU til 500 mill. kroner fra og med 2023. For prosjekter etablert i 2022 og senere vil Retur-EU utbetalingene til forskningsinstituttene skje i tre like rater, i starten av hvert av de påfølgende årene. Departementet forventer også at Forskningsrådet, i samarbeid med Innovasjon Norge, Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse og øvrige relevante virkemiddelaktører med ansvar for oppfølgingen av EU-programmer Norge deltar i, bidrar til at aktørene får informasjon om og veiledning i mulighetene til å utnytte synergiene mellom Horisont Europa og andre EU-programmer.

Nærings- og fiskeridepartementet vil i 2023 ha nærmere dialog med Forskningsrådet om samspillet og sammenhengen mellom nasjonale virkemidler og virkemidler i EU.

Under det nordiske statsministermøtet organisert som et ledd i Norges formannskap i Nordisk ministerråd i Oslo 15 august 2022 ble det vedtatt en erklæring om å styrke det nordiske havsamarbeidet, herunder også samarbeidet om havforskning, og med særlig fokus på Østersjøen/Skagerak. Forskningsrådet er representert i styret for Nordforsk og deltar også i det nordiske forskningskoordineringsorganet NordHorc. Vi ber Forskningsrådet om å bidra til oppfølgingen av statsministererklæringen innenfor rammene for disse organene.

Innovasjon og næringsutvikling på Svalbard

Forskningsrådet skal tilby virkemidler for kunnskapsbasert næringsutvikling på Svalbard, etter modell av distrikts- og regionalpolitiske virkemidler. Oppdraget skal utføres på en måte som understøtter de svalbardpolitiske målene. 1,3 mill. kroner av bevilgningen til Forskningsrådet øremerkes oppfølging av innovasjon og næringsutvikling på Svalbard i 2023. Forskningsrådet skal synliggjøre mulighetene som finnes innenfor eksisterende

virkemidler til å utnytte Svalbards potensial som testarena for bærekraftige løsninger og teknologiutvikling tilpasset arktiske forhold.

2. Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv

Det settes av om lag 657,2 mill. kroner til området *Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv*. Formålet med bevilgningen er å legge til rette for bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom offentlig finansierte FoU-miljøer og næringsliv.

Kommersialisering av forskningsresultater

Forskningsrådet bes om å videreføre arbeidet med mål om økt kommersialisering av resultater fra offentlig finansierte forskning, herunder videreutvikling av FORNY- programmet. Ordningen i FORNY- programmet med lokale prosjektmidler til TTOene skal fra 2023 erstattes med en søkbar ordning rettet mot eierne av TTO-ene, dvs. universiteter og høyskoler, forskningsinstitutter og helseforetak. Ordningen skal bidra til å finansiere den tidlige fasen av teknologioverføringsprosessen den såkalte «TTO- funksjonen». Det forutsettes at institusjonene bidrar med egne midler til dette arbeidet. Forskningsrådet bes om å fastsette nærmere innretning av ordningen i dialog med Nærings- og fiskeridepartementet, Kunnskapsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og andre aktuelle departementer. Omleggingen skal vurderes etter en tid.

Forskningsrådet bes ha særlig oppmerksomhet om samvirket mellom FORNY2020 og øvrige kommersialiseringsordninger, også de som forvaltes av Innovasjon Norge og andre virkemiddelaktører, for å oppnå best mulig effekt av de aktuelle kommersialiseringsvirkemidlene.

Grunnbevilgning til de teknisk-industrielle instituttene

Grunnbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene skal bidra til langsiktig kunnskaps- og kompetanseoppbygging, og bidra til økt næringsrelevant kompetanse i FoU-miljøene. Grunnbevilgningen økes med 10 mill. kroner som en ettårig styrking i 2023. Det må tas høyde for at nivået reduseres tilsvarende i 2024. Grunnbevilgningen skal støtte opp under langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. For 2023 er 496,6 mill. kroner øremerket til formålet.

For institutter som mottar grunnbevilgning fra NFD, skal Forskningsrådet bruke en såkalt rekursiv utregningsmetode i fordelingen av grunnbevilgning til de enkelte institutter, jf. reviderte retningslinjer for statlig grunnbevilgning til forskningsinstitutter og forskningskonsern fastsatt av KD 21. desember 2021. Metoden innebærer at oppnådd grunnbevilgning hvert år for hvert institutt legges til grunn for kommende års beregning av grunnbevilgningen.

Strategisk kompetansebygging og institusjonsstøtte

Denne posten omfatter strategiske instituttbevilgninger, Teknologirådet og Norges Tekniske Vitenskapsakademi. Teknologirådet er et faglig uavhengig organ, og departementet øremerker 11,5 mill. kroner til Teknologirådet i 2023. Departementets bidrag til Norges Tekniske Vitenskapsakademi settes til 1,58 mill. kroner i 2023.

Departementets bidrag til norsk deltakelse i Euratoms forskningsprogrammer innenfor strålevern videreføres på 2 mill. kroner i 2023. Bevilgningen er som tidligere år delt mellom post 50 og post 51.

Innenfor bevilgningen dekkes også 21 mill. kroner i statlig tilskudd til Haldenprosjektet for programperioden 2021-2023.

3. Tilskudd til andre tiltak

Det settes av om lag 2,3 mill. kroner til andre tiltak. Midlene skal i 2023 gå til tiltak som ikke faller inn under virksomhetsbudsjettet, slik som statistikk og kunnskapsgrunnlag, planlegging, utredninger og evalueringer. Midlene bes benyttet slik at de best mulig støtter opp om den langsiktige kunnskapsoppbyggingen hos Forskningsrådet. NFD bør orienteres om evalueringer, og gis anledning til å involvere seg ved behov.

Kap. 920 Post 51 Tilskudd til marin og maritim forskning

(i 1 000 kroner)

Post 51 – fordeling på strategisk område	Beløp
1. Økt konkurranseevne i nytt og eksisterende næringsliv og styrket evne til omstilling i norsk økonomi	161 400
2. Møte store samfunnsutfordringer – hav	309 500
3. Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv	120 000
Sum	590 900

Midlene på post 51 skal legge grunnlaget for bærekraftig forvaltning og videre vekst og nyskaping i marine næringer. Videre skal midlene legge til rette for at Norge skal forbli en maritim stormakt internasjonalt, som viser vei inn i det grønne skiftet gjennom å utvikle, bygge og ta i bruk nullutslippsløsninger og autonome fartøy.

Marin forskning

Midlene til marin forskning skal gi økt kunnskap om hav-, kyst og fjordområdene og bidra til å sikre bærekraftig produksjon av sunn og trygg sjømat.

Et kunnskapsgrunnlag som støtter opp under videreutvikling av velfungerende sameksistens mellom havnæringene er en særskilt prioritering i 2023. Det er behov for økt kunnskap knyttet til lokalisering og effekter av næringsvirksomhet på miljø og andre næringer.

Det vises til tidligere omtale av samfunnsoppdrag om bærekraftig fôr, med mål om at alt fôr til oppdrettsfisk og husdyr skal komme fra bærekraftige kilder og bidra til å redusere klimagassutslippene fra matsystemene. For å sikre et godt kunnskapsgrunnlag og god innretting av samfunnsoppdraget i implementeringsfasen, kan det være behov for å lyse ut

utredninger og/eller kunnskapsoppsummeringer. Eventuelle kostnader knyttet til dette må finansieres innenfor departementets bevilgning til Forskningsrådet. Det vises til tilsvarende føringer i tildelingsbrevet fra LMD.

Departementet er opptatt av at Forskningsrådet legger til rette for forskning på tvers av sektorer og fagområder innenfor områdene mat, inkludert sjømat, ernæring, helse og miljø, hvor én helse-perspektivet også ivaretas. Det vises til likelydende formulering i tildelingsbrev fra Landbruks- og matdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Klima- og miljødepartementet.

En mer effektiv og sirkulær bruk av ressursene er viktig for en bærekraftig utvikling. Teknologikutvikling, ny forståelse av bioprosesser, klimaomstilling og regulatoriske endringer driver frem en ny generasjon industriprosesser, produkter og verdikjeder. God flyt i og mellom verdikjeder av etterrettelig informasjon og transparens er en forutsetning for presisjon og trygghet rundt bruk og gjenbruk av råstoffer. Forskningen må støtte opp under en trygg og lønnsom gjenbruk. Forskningsrådet skal videreføre det internasjonale forskningssamarbeidet på det marine området. Det vises til nærmere omtale av det internasjonale forskningssamarbeidet under pkt. 2 i dette brevet.

Forskningsrådet skal fortsatt følge opp havforskningstiåret og støtte opp under nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid på områder som er særlig viktige for Norge gjennom havsekretariatet.

Den statlige grunnfinansieringen til primærnæringsinstituttene skal brukes til langsiktig kunnskaps- og kompetanseoppbygging og skal stimulere vitenskapelig kvalitet, internasjonalisering og samarbeid i hele bredden av instituttene aktivitet. 120 mill. kroner av tilskuddet på post 51 skal settes av til grunnfinansiering av primærnæringsinstituttene Nofima og SINTEF Ocean i 2023. 5 pst. av bevilgningen skal fordeles etter oppnådde resultater. Forskningsrådet skal bruke en såkalt rekursiv utregningsmåte i fordelingen av grunnbevilgning til de enkelte institutter, jf. omtale av grunnbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene over.

Forskningsrådet skal fortsatt tildele strategiske instituttbevilgninger til Havforskningsinstituttet. Midlene skal benyttes til kunnskaps- og kompetanseoppbygging på områder av strategisk betydning.

Maritim forskning

Maritim næring er en av Norges største eksportnæringer. Forskning og utvikling er en viktig forutsetning for fortsatt verdiskaping og vekst i næringen. Maritim sektor er også viktig for å utløse verdiskapingspotensialet i øvrige havnæringer.

Midlene til maritim forskning i Forskningsrådet skal bidra til økt verdiskaping i norsk økonomi og til å møte store samfunnsutfordringer innen det strategiske området *Hav*.

Stortinget har ved behandling av Meld. St. 10 (2020–2021) *Grønnere og smartere – morgendagens maritime næring* påpekt at maritim forskning må være et prioritert område, og

at Norges fremtidige konkurransevne og verdiskaping avhenger av vår evne til å være en del av det internasjonale kunnskaps- og teknologiutviklingsmiljøet innen maritim forskning.

Forskningsrådet bes innrette den maritime forsknings- og innovasjonsinnsatsen i tråd med de anbefalte områdene i Maritim21, som ble overlevert til fiskeri- og havministeren 27. januar 2022. Det innebærer at de maritime forskningsmidlene bør spisses inn mot grønn skipsfart, digitalisering og implementering av klima- og miljøvennlige løsninger.

Forskningsrådet bes videreføre arbeidet for å styrke norsk deltakelse i maritime forskningsprosjekter i Horisont Europa og særlig partnerskapet Zero Emission Waterborne Transport.

Andre tiltak

Midler til andre tiltak skal i 2023 gå til tiltak som ikke faller inn under virksomhetsbudsjettet, slik som statistikk og kunnskapsgrunnlag, planlegging, utredninger og evalueringer. Midlene bes benyttet slik at de best mulig støtter opp om den langsiktige kunnskapsoppbyggingen hos Forskningsrådet. NFD bør orienteres om evalueringer, og gis anledning til å involvere seg ved behov.

Fullmakt til midlertidig omdisponering

De midler som departementet stiller til disposisjon for Forskningsrådet skal utnyttes effektivt og målrettet. Departementet gir Forskningsrådet fullmakt til å omfordele midler innenfor bevilgningen på en post, så lenge måloppnåelsen på posten sikres. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet og/eller vesentlige omdisponeringer skal alltid tas opp med departementet som tildeler midler.

4. Felles post for virksomhetskostnader

Virksomhetskostnadene over KDs kap. 285 post 55 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Forskningsrådets kostnader til forvaltning av Skattefunn-ordningen dekkes også av felles post for virksomhetskostnader. Unntaket er nasjonale fag-, tema- og institusjons-evalueringer som fortsatt vil bli finansiert gjennom FoU-midlene fra det enkelte departement.

Finansiering av forskning og overordnet forskningspolitisk og sektorpolitisk rådgivning skal være de oppgavene som fortsatt skal ha høyest prioritet, jf. Forskningsrådets vedtekter. NFD viser til KDs tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

Det vises til pkt. 7.1 i tildelingsbrev fra KD som etatsstyrer vedrørende følgende oppdrag:

- *Prosess 21*
Industriforumet Prosess21 er videreført i treårsperioden 2022–2024 med et nytt mandat og en årlig grunnfinansiering på 3,1 mill. kroner. Sekretariatsansvaret for Prosess21 er plassert hos Forskningsrådet. Det medfører økte virksomhetskostnader

for Forskningsrådet i treårsperioden på til sammen 9,3 mill. kroner 3,1 mill. kroner for 2023 er rammeoverført til KD fra NFDs kapittel 900, post 21.

Oppfølging av stortingsmeldingen om helsenæringen

Forskningsrådet bes videreføre oppfølgingen av relevante tiltak i helsenæringsmeldingen, inkludert faglig samarbeid med andre aktører for å videreføre Pilot Helse. Forskningsrådet har levert rapporten «Kartlegging av potensialet for økt samhandling med helsenæringen i relevante deler av instituttsektoren». Forskningsrådet bes følge opp rapporten i dialog med aktuelle aktører på egnet vis.

- *Grønn plattform*

Det ble i 2022 rammeoverført 4,1 mill. kroner til KD for dekke Forskningsrådets kostnader med drift av oppdraget knyttet til Grønn plattform, inkludert utvikling av rapportering. Dette videreføres dermed i 2023.

- *Havsekretariat*

Det vises til opprettelsen av et havsekretariat i Forskningsrådet og oversendt mandat. Vi forutsetter at havsekretariatets arbeid videreføres i tråd med mandatet. Midlene til arbeidet er rammeoverført KDs kap. 285 post 55 og videreføres.

- *JPI Oceans*

Det europeiske fellesprogrammet JPI Oceans er et viktig tiltak for å styrke og koordinere det langsiktige samarbeidet om marin og maritim forskning i Europa. Norge har en viktig faglig og administrativ rolle i dette samarbeidet som skal videreføres i 2023. NFD ber derfor Forskningsrådet videreføre arbeidet med å støtte initiativet, blant annet med bemanning av sekretariatet i tiden fremover. Arbeidet med JPI Oceans ses i sammenheng med norsk oppfølging av Horisont Europa-partnerskapet for en bærekraftig blå økonomi og EUs samfunnsoppdrag Sunne hav og vann innen 2030.

- *Partnerskap om bærekraftig blå økonomi i Horisont Europa*

Midler til oppfølging av partnerskap om bærekraftig blå økonomi i Horisont Europa er rammeoverført til Forskningsrådets virksomhetsbudsjett over KDs kap. 285 post 55, og Forskningsrådet bes om å følge opp norsk innsats inn mot partnerskapet.

- *Én vei inn og felles førstelinjetjeneste*

Forskningsrådet skal bidra i arbeidet med en felles digital inngang og en felles førstelinjetjeneste til det næringsrettede virkemiddelapparatet sammen med Innovasjon Norge.

- *Kvinnens bruk av virkemiddelapparatet*

Det vises til tidligere års føringer om arbeid med et sammenlignbart system som skal registrere kvinners andel av bruk av virkemidler forvaltet av Innovasjon Norge, Forskningsrådet og Siva. Innovasjon Norge vil slutføre dette arbeidet gjennom statistikk basert på sentrale data og allerede etablerte rapporteringer fra aktørene. Forskningsrådet bes bidra inn i arbeidet ved behov.

5. Rapportering

Departementene og Forskningsrådet har samarbeidet om å utvikle struktur og forventninger til innhold i årsrapporten (rapport om samlet måloppnåelse) og vedlegg til årsrapport (departementsvis rapporter). Dette er nærmere omtalt i punkt 4 i KDs tildelingsbrev som etatsstyrer.

Forskningsrådet skal rapportere om måloppnåelse for NFDs tildelinger strukturert etter Forskningsrådets mål 2 *Økt verdiskaping i næringslivet* og de tre strategiske områdene for dette målet. Det skal rapporteres om hvert av de strategiske områdene og tilhørende styringsinformasjon. Der hvor det viser seg vanskelig å rapportere om de enkelte rapporteringskravene på departementsnivå, gir Forskningsrådet sin deskriptive vurdering:

- *Økt konkurranseevne i nytt og eksisterende næringsliv*
For denne prioriteringen er det i tillegg særlig viktig at Forskningsrådet rapporterer om kvalitetsutvikling i prosjektporteføljen for NFDs bevilgning.
- *Styrket evne til omstilling i norsk økonomi*
- *Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøene og næringslivet*
For denne prioriteringen skal Forskningsrådet rapportere særskilt om næringslivets kjøp av FoU fra instituttene.

NFD forventer at rapporteringen fra Forskningsrådet redegjør for hvordan Forskningsrådet arbeider med å stimulere til forskning og innovasjon i mindre forskningsintensive bransjer.

Departementet forventer også at rapporteringen fra Forskningsrådet inkluderer en redegjørelse for hvordan arbeidet med spredning av forskningsresultater ivaretas.

Forskningsrådet skal i tillegg rapportere om måloppnåelse for NFDs tildelinger strukturert etter Forskningsrådets mål 3 *Møte store samfunnsutfordringer, strategisk område Hav*. Der hvor det viser seg vanskelig å rapportere om de enkelte rapporteringskravene på departementsnivå, gir Forskningsrådet sin deskriptive vurdering.

Departementet ber om en kvalitativ vurdering av hvordan øvrige føringer er håndtert i 2022.

NFD ber om at Forskningsrådet rapporterer for 2023 om Skattefunn-ordningen innen 1. mai 2024.

6. Planlagte styringsmøter

I 2023 holdes det to styringsmøter:

Møte	Dato
Styringsmøte 1: Forskningsrådets årsrapport for 2022	Mai/juni 2023
Styringsmøte 2: Tildelingsbrev 2024 og store satsinger	November/desember 2023

7. Tildeling

I tråd med kravene i § 7 i Reglement for økonomistyring i staten og føringene gitt i dette tildelingsbrevet, blir bevilgningene på kapitlene 920 post 50 og 51 stilt til disposisjon for Forskningsrådet.

Med hilsen

Cathrine Meland (e.f.)
ekspedisjonssjef

Mette Hjermann
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Kunnskapsdepartementet
Riksrevisjonen
LMD